

Memo

afdeling Griffier/DR/HM/GJH
afzender Griffier
telefoon 070 312 9232
fax 070 312 9390
e-mail geertjan.hamilton@eerstekamer.nl

aan de leden van het College van Senioren

datum 4 maart 2010

betreft *Uitwerking procedure parlementair behandelvoorbehoud Eerste Kamer*

Samenvatting

In de Rijkswet houdende goedkeuring van het Verdrag van Lissabon is als gevolg van de aanneming van een amendement van de Tweede Kamerleden Wiegman-Van Meppelen Scheppink en Ten Broeke een procedure geïntroduceerd voor een parlementair behandelvoorbehoud met betrekking tot wetgevingsvoorstellen (Europese voorstellen voor verordeningen en richtlijnen¹) van de Europese Unie². Het relevante artikel 4 van de Goedkeuringswet luidt:

- 1. Elk van de beide Kamers der Staten-Generaal kan, binnen twee maanden nadat het een voorstel voor een wetgevingshandeling als bedoeld in artikel 2 van het Protocol betreffende de rol van de nationale parlementen in de Europese Unie heeft ontvangen, besluiten dat zij het voorstel van zodanig politiek belang acht dat zij over de behandeling daarvan op bijzondere wijze wenst te worden geïnformeerd. De Kamer stelt de regering daarvan schriftelijk in kennis.*
- 2. De regering zal onverwijld na de mededeling als bedoeld in het eerste lid een parlementair voorbehoud maken in het kader van de voor de behandeling van het voorstel te volgen wetgevingsprocedure.*
- 3. Binnen vier weken na de mededeling als bedoeld in het eerste lid zal een overleg plaatsvinden met de regering over het bijzondere politieke belang van het voorstel, waarin tevens afspraken worden gemaakt over de wijze van informatieverstrekking door de regering, over het verloop van de onderhandelingen en van de wetgevingsprocedure en over eventueel vervolgoverleg.*
- 4. De voorgaande leden zijn niet van toepassing op voorstellen waarvoor de instemmingsprocedure, bedoeld in artikel 3, geldt.*

De conclusie van deze notitie luidt dat het instrumentarium dat dit artikel de Eerste Kamer biedt, slechts relatieve meerwaarde heeft boven de instrumenten die de Kamer in het licht van haar controletaak en de grondwettelijke informatieplicht van de regering bij toepassing

¹ NB: Groen- en Witboeken en mededelingen zijn geen Europese wetgevingsvoorstellen zoals bedoeld in artikel 4 van de Goedkeuringswet.

² Stb. 2008, 301

van de 'nieuwe Europese werkwijze' ten dienste staan om invloed uit te oefenen op de inzet van de regering in de onderhandelingen in Raadsverband. Inzake de (frequentie van) toepassing van art. 4 wordt daartoe voorgesteld dat de Kamer slechts in bijzondere gevallen de weg van art. 4 van de Goedkeuringswet volgt. Uitgangspunt is dat ook binnen de nieuwe Europese werkwijze controle op de regering kan worden uitgeoefend. Artikel 4 wordt slechts benut, wanneer er aanleiding is informatiebehoefte op bijzondere wijze kracht bij te zetten c.q. van meet af aan een zeer duidelijk signaal af te geven dat de Kamer (wel/niet in lijn met de regering) geenszins op voorhand akkoord kan gaan met een Europees wetgevingsvoorstel.

Het voorbehoud kan in beginsel eindigen wanneer het door artikel 4 voorgeschreven overleg met de regering, dat binnen een termijn van vier weken dient plaats te vinden, daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. De Kamer behoudt zich nadrukkelijk de mogelijkheid voor van deze handelwijze af te wijken indien de Kamer voor adequate behandeling van een Europees voorstel verlenging van de duur van het voorbehoud noodzakelijk acht. Zij geeft de regering dan schriftelijk te kennen dat het voorbehoud tot een nader te bepalen datum gecontinueerd dient te worden. De commissie adviseert de Kamer, wanneer dit nader overleg bevredigend is verlopen, vervolgens binnen vier (vergader)weken dat het voorbehoud kan worden opgeheven.

OPZET VAN DE NOTITIE

- INLEIDING
- BEÏNVLOEDING VAN EUROPESE WETGEVINGSVOORSTELLEN EN PARLEMENTAIR VOORBEHOUD
- WANNEER DE WEG VAN ARTIKEL 4 VOLGEN?
- UITWERKING PROCEDURE TOTSTANDKOMING BESLUIT & OVERLEG
 - o EEN BESLUIT VAN DE KAMER
 - o OVERLEG MET DE REGERING
- BEËINDIGING VAN HET VOORBEHOUD
- INFORMATIEVOORZIENING M.B.T. JBZ-AANGELEGENHEDEN

Inleiding

In de zomer van 2009 heeft de Kamer de herbezinning op haar eigen rol in het Europese beleids- en wetgevingsproces afgerond. De nieuwe Europese werkwijze is, uitgaande van de rol die het Verdrag van Lissabon de nationale parlementen toekent, gebaseerd op de gedachte van complementariteit opdat de werkzaamheden van beide Kamers der Staten-Generaal optimaal bijdragen aan een slagvaardig parlement. De Eerste Kamer heeft zich met haar nieuwe Europese werkwijze tevens uitgesproken om Europese voorstellen eigenstandig

te behandelen, op basis van de inhoud van de voorstellen en zonder een appreciatie van de regering af te wachten.

Ten tijde van de Europese herbezinning is afgesproken dat de mogelijke inzet van het parlementair voorbehoud door de Eerste Kamer zou worden gezien, als het Verdrag van Lissabon in werking was getreden, als tevens bekend was welke werkwijze de Tweede Kamer zal implementeren en ten slotte als er enige ervaring was opgedaan met de nieuwe werkwijze in de Eerste Kamer.

Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon bestaat de behoefte te komen tot een Kamerbrede bezinning op de mogelijke inzet van het parlementair voorbehoud. Daartoe wordt in deze notitie een kader geschetst dat, indien de Kamer zou besluiten dit instrument te gaan inzetten, aangeeft wat de mogelijke meerwaarde en beperkingen zouden kunnen zijn in het licht van de afgesproken Europese werkwijze enerzijds, en bestaande instrumenten rond informatievoorziening aan de Kamer en beïnvloedingsmogelijkheden bij Europese voorstellen anderzijds.

Binnen dit kader dient de Kamer een besluit te nemen ten aanzien van de frequentie van en de criteria voor het gebruik van het parlementair voorbehoud, de te volgen procedure in geval van de Kamer het voorbehoud wenst in te roepen, en de opheffing van het voorbehoud. Hiertoe reikt deze notitie een aantal voorstellen aan.

Beïnvloeding van Europese wetgevingsvoorstellen en parlementair voorbehoud

Het Protocol bij het Verdrag van Lissabon betreffende de rol van nationale parlementen in de Europese Unie (artikelen 1-8) ziet op de rechtstreekse toezending van documenten aan de Staten-Generaal door de Commissie en de Raad. Door eventuele subsidiariteitsbezwaren aan de Europese Commissie kenbaar te maken, kan de Eerste Kamer, afhankelijk van de beoordeling door andere nationale parlementen, direct via de Europese instellingen invloed uitoefenen op de behandeling van Europese voorstellen. De reikwijdte van die invloed is geregeld in het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Vaak zal de Eerste Kamer voor de behandeling van (geselecteerde) Europese wetgevingsvoorstellen de nationale weg volgen. In lijn met de nieuwe Europese werkwijze wil dat zeggen dat zij in overleg treedt met de regering over de onderhandelingsinzet van Nederland in de onderhandelingen die zich op Raadsniveau voltrekken. Binnen het kader van de nieuwe werkwijze is de behandelprocedure van Europese voorstellen zoveel mogelijk analoog aan de behandelprocedure voor nationale wetsvoorstellen ingericht.

Benadrukt zij dat het eventueel inroepen van het parlementair voorbehoud, waarin de Goedkeuringswet voorziet, alleen betekenis heeft *binnen de nationale context*, dat wil zeggen binnen het kader van de controle op de inzet van de regering en de rol die zij speelt tijdens het onderhandelingsproces binnen de Raad betreffende Europese ontwerp-verordeningen en richtlijnen, waarbij de regering voor de Kamer het aanspreekpunt is en zij tevens verantwoordelijk is voor de informatievoorziening in de richting van de Kamer.

Kernelementen van artikel 4 Goedkeuringswet zijn:

- De Kamer acht een voorstel van zodanig politiek belang dat zij over de behandeling daarvan op bijzondere wijze door de regering wenst te worden geïnformeerd ;
- Zij neemt daarover een besluit en doet daarvan (binnen twee maanden na ontvangst van het voorstel) schriftelijk mededeling aan de regering;
- De regering is verplicht na ontvangst van de mededeling een parlementair voorbehoud te maken in het kader van de voor de behandeling van het voorstel te volgen wetgevingsprocedure (in Raadsverband).
- Binnen vier weken na het doen van de mededeling maken regering en Kamer afspraken over de wijze van informatieverstrekking door de regering, over het verloop van de onderhandelingen en van de wetgevingsprocedure en over eventueel vervolgoverleg.

De vraag kan gesteld worden wat de meerwaarde is van het instrumentarium dat art. 4 van de Goedkeuringswet de Kamer biedt ten opzichte van het normale instrumentarium dat de Kamer ten dienste staat. Een relatieve meerwaarde kan gevonden worden in de onderstreping van het politieke gewicht dat de Kamer aan een voorstel toekent en voor wat betreft de mogelijkheid tot informatievoorziening.

Immers ook uit de schriftelijke inbreng die een commissie bij een voorstel levert, kan blijken dat vanuit de Kamer bijzonder politiek gewicht aan het desbetreffende voorstel wordt gehecht. Uit de grondwettelijke informatieplicht (art. 68 Grondwet) vloeit voort dat ministers en staatssecretarissen door de Kamer verlangde inlichtingen moeten verstrekken. Die plicht geldt ook, wanneer vanuit een commissie vragen zijn gesteld naar aanleiding van een voorstel van Europese wetgeving.

Voor wat betreft de betekenis van het inroepen van het voorbehoud (door de regering op wens van de Kamer), kan het volgende worden opgemerkt. Blijkens de toelichting op het amendement is het instrument bedoeld om een 'bijzondere informatieplicht' vast te leggen van de Nederlandse regering ten aanzien van de Staten-Generaal. Het inroepen van het parlementair voorbehoud ziet nadrukkelijk niet op het blokkeren of vertragen van de behandeling van Europese regelgeving in 'Brussel'. Op dit punt bestaat dan ook een fundamenteel verschil tussen het instemmingsrecht zoals de Kamer dat genoot op JBZ-terrein voorafgaand aan inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon (en nog steeds beperkt geniet op grond van de goedkeuringswet bij dat Verdrag), en het parlementair behandelvoorbehoud. Kenmerkend verschil is dat bij het instemmingsrecht de Kamer uiteindelijk 'nee' kan zeggen, en bij het parlementair behandelvoorbehoud niet. In de woorden van de staatssecretaris voor Europese Zaken komt een parlementair behandelvoorbehoud er op neer dat Nederland tijdens de onderhandelingen dient aan te geven dat nog niet definitief kan worden ingestemd, want 'het parlement is het er nog niet mee eens'³.

³ Handelingen I, 2007/08, nr. 38, blz. 1615

Ook zonder uitdrukkelijk van de regering te verlangen dat zij bij de onderhandelingen in de Raad een voorbehoud maakt, kan de Kamer (i.c. de commissie die een voorstel behandelt) de regering kenbaar maken dat zij ervan uitgaat dat de regering in de onderhandelingen geen onomkeerbare stappen zet.

De betekenis van het volgen van de weg die art. 4 opent, lijkt derhalve vooral hierin gelegen dat de Kamer in voorkomend geval extra kracht kan bijzetten aan haar wens het politieke gewicht dat zij aan een voorstel toekent te onderstrepen, een adequate informatievoorziening zeker te stellen en (politiek) te voorkomen dat de regering voorbarig instemt met het voorstel.

Wanneer de weg van art. 4 volgen?

De Eerste Kamer zal, in het verlengde van de vaststelling van haar nieuwe Europese werkwijze, globaal moeten bepalen *wanneer* zij gebruik wenst te maken van de mogelijkheid die artikel 4 van de Goedkeuringswet haar biedt. In het licht van het voorgaande wordt voorgesteld dat de Kamer slechts in bijzondere gevallen de weg van art. 4 van de Goedkeuringswet volgt. Uitgangspunt is dat ook binnen de normale werkwijze controle op de regering kan worden uitgeoefend. Deze werkwijze onderkent dat prioritair binnen het kader van de normale parlementaire controle en de nieuwe werkwijze die de Eerste Kamer voor de behandeling van Europese wetgevingsvoorstellen heeft vastgesteld, invloed op de onderhandelingsinzet van de Nederlandse regering kan worden uitgeoefend, maar ziet in artikel 4 een mogelijkheid haar wens optimaal geïnformeerd te zijn over en controle te kunnen uitoefenen op de inzet van Nederland in de onderhandelingen over een voorstel in Raadsverband, kracht bij te zetten. De Kamer is dus terughoudend met het invoeren van het parlementaire voorbehoud, evenals zij terughoudend is met het gebruik van instrumenten als de indiening van een motie of het vragen van een interpellatie.

Omstandigheden waaronder het instrument wordt ingezet, kunnen (niet limitatief) zijn:

- Na eerste bestudering leven er in de Kamer ernstige twijfels over de wenselijkheid van het voorstel;
- Gegeven de inhoud van het voorstel bestaat de wens in afwijking van de gangbare procedure van stukkenwisseling tussen Kamercommissie en regering (in een mondeling overleg) scherpe afspraken te maken over de informatievoorziening tijdens de loop van de onderhandelingen;
- De Kamer is bekend met reserves die de regering koestert ten aanzien de wenselijkheid c.q. inhoud van het voorstel en wil steun geven aan reserves die de regering in het onderhandelingsproces tot uitdrukking wil brengen; met de boodschap dat ook het Nederlandse parlement het 'nog lang niet eens is met het voorstel' kan de regering de positie van Nederland in de onderhandelingen versterken.

Uitwerking procedure totstandkoming besluit en overleg

Een besluit van de Kamer

Artikel 4 van de Goedkeuringswet maakt duidelijk dat het de *Kamer* is die besluit over het invoeren van het parlementair voorbehoud. De Kamer – dus: de plenaire vergadering – dient te besluiten dat zij een bepaald wetgevingsinitiatief van zodanig politiek belang acht dat zij op bijzondere wijze wenst te worden geïnformeerd. De Kamer kan dit besluit nemen op voorstel van de Voorzitter, van een commissie of van één of meer leden (artikel 73 Reglement van Orde van de Eerste Kamer der Staten-Generaal). In lijn met de normale wetgevingsprocedures wordt voorgesteld dat een commissie van de Kamer een voorstel hiertoe kan doen⁴.

Binnen twee maanden nadat een voorstel van een wetgevingshandeling door de Kamer is ontvangen, dient de Kamer een beslissing te nemen. Nu artikel 4 van de Goedkeuringswet in het eerste lid spreekt van 'twee maanden' en in het derde lid van 'vier weken', lijkt het redelijk aan te nemen dat met 'twee maanden' ook echt twee maanden wordt bedoeld (dus meer dan acht weken). Bovendien lijkt het redelijk uit te gaan van de ontvangst van de *Nederlandstalige* versie van het voorstel, zoals ook bij subsidiariteitstoetsen de norm is (vgl. artikel 6 van het Protocol betreffende de toepassing van de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid en artikel 4 van het Protocol betreffende de rol van nationale parlementen in de Europese Unie).

Het is aan de vakcommissie af te wegen of zij een voorstel van zodanig politiek belang acht dat zij over de behandeling daarvan op bijzondere wijze geïnformeerd wil worden en wenst dat de regering een voorbehoud maakt. Aangezien het behandelvoorbehoud betrekking heeft op de inbreng van de Nederlandse regering in het onderhandelingstraject van een Europees voorstel, wordt voorgesteld dat het parlementair voorbehoud aan de orde kan komen nadat door de commissie besloten is tot inbreng van schriftelijke vragen. De inbrengvergadering biedt Leden dan de kans om, naast de inhoudelijke vragen, aan te geven over welke aspecten van het voorstel of het besluitvormingstraject zij in het bijzonder geïnformeerd willen worden, en, indien wenselijk, reeds hun standpunt ten aanzien van de regeringsinzet kenbaar te maken. Dit zou echter ook later kunnen gebeuren, in de fase van het overleg met de regering over het politieke belang van het voorstel (zie hierna).

Wanneer de commissie daartoe aanleiding ziet, wordt aan de plenaire vergadering een voorstel gedaan tot het in werking zetten van de procedure van het behandelvoorbehoud. In de regel zal er, net als bij nationale wetgevingsvoorstellen, in elk geval een week liggen tussen het voorstel en het besluit van de Kamer. In gevallen van grote haast (bijvoorbeeld bij het dreigende aflopen van de twee maandentermijn) zou een vakcommissie vóór de vergadering van het College van Senioren kunnen vergaderen, zodat haar voorstel via het College nog dezelfde dag op de agenda van de plenaire vergadering kan belanden. Indien de plenaire vergadering akkoord gaat en dit besluit schriftelijk aan de regering is medegedeeld, komt op de regering de rechtsplicht te rusten 'onverwijld' op Europees niveau een parlementair voorbehoud te maken. Conform art. 4, derde lid, van de Goedkeuringswet moet vervolgens binnen vier weken een overleg plaatsvinden met de regering over het bijzondere politieke belang van het voorstel. Daarin worden afspraken gemaakt over de wijze van

⁴ Net als bij wetsvoorstellen doet een commissie van de Kamer een voorstel voor plenaire behandeling dat via het College van Senioren op de agenda van de Kamer wordt geplaatst.

informatieverschaffing door de regering, over het verloop van het onderhandelingsproces en over eventueel vervolgoverleg.

Overleg met de regering

Artikel 4, derde lid, Goedkeuringswet geeft geen expliciete invulling aan het overleg met de Kamer. Gelet op dit stilzwijgen van de wet lijkt er ruimte te zijn voor de Kamer om een eigen invulling te kiezen. Nationale wetsvoorstellen worden formeel in handen gesteld van beleidsverantwoordelijke commissies. Er is geen formele inhandenstelling van Europese voorstellen. Daar het parlementair voorbehoud een besluit van de Kamer vergt, wordt voorgesteld bij dat besluit tevens formeel het betreffende Europese voorstel in handen te stellen van de commissie.

Deze commissie kan voorts de wijze van overleg met de regering bepalen. Voor het overleg met de regering staat het gebruikelijke instrumentarium ter beschikking. Teneinde het bijzondere karakter te benadrukken zou een commissie bij een parlementair voorbehoud in de regel kunnen kiezen voor een mondeling overleg.

De weg van art. 4 Goedkeuringswet is een stap die afwijkt van de normale procedure binnen de nieuwe werkwijze. Derhalve ligt het in de rede dat aangekoerst wordt op een mondeling overleg met de regering. Tijdens het mondeling overleg kan ook gesproken worden over de wijze van informatieverschaffing, over het verloop van het onderhandelingsproces en over eventueel vervolgoverleg. Besproken kan worden welke informatie de Kamer wenst te ontvangen en op welke termijn. Daarnaast kan de commissie haar (voorlopige) standpunt ten aanzien van de regeringsinzet meegeven. Eveneens kunnen afspraken worden gemaakt over de duur/voorwaarden van het voorbehoud.

Bij de behandeling van Europese voorstellen door de Kamer en specifiek de informatievoorziening (zowel onder de reguliere als onder de bijzondere procedure) kan bijvoorbeeld gevraagd worden naar:

- Een uitgebreide regeringsappreciatie van het voorstel en nieuwe/aangepaste appreciaties zodra nieuwe standpunten materieel afwijken van het eerder gegeven oordeel.
- Toezending van aanvullende posities van de Nederlandse regering, ten gevolge op posities vermeld in BNC-fiches of ten gevolge op Europese discussies. Hetzelfde geldt voor een appreciatie van de regering van een eventuele tweede lezing door het Europees Parlement, de positie van Nederland in de tweede lezing van de Raad, en een eventuele conciliatieprocedure.
- Toezending van de geannoteerde Raadsagenda. Deze hoeft niet noodzakelijkerwijs gedetailleerde informatie over de Nederlandse onderhandelingsinzet te bevatten, maar dient wel de contouren van het Nederlandse standpunt duidelijk te maken, in het bijzonder op punten waarvan de Kamer tevoren heeft aangegeven daaraan bijzonder belang te hechten.
- Regelmatige schriftelijke rapportage aan de Kamer over de voortgang in de onderhandelingen, met waar relevant een overzicht van het krachtenveld in de Raad, gestaafd door de relevante Raadsdocumenten.

Beëindiging van het voorbehoud

Noch artikel 4 van de Goedkeuringswet, noch het amendement dat dit artikel introduceerde, verschaffen inzicht in de vraag wanneer het parlementaire voorbehoud in de Raad door de regering kan worden opgeheven. De Eerste Kamer richt haar procedure op dit punt als volgt in.

Het voorbehoud kan in beginsel eindigen wanneer het door artikel 4 voorgeschreven overleg met de regering, dat binnen een termijn van vier weken dient plaats te vinden, daadwerkelijk heeft plaatsgevonden. De commissie adviseert de Kamer hierover binnen vier (vergader)weken en doet het voorstel dat het voorbehoud opgeheven kan worden. De opheffing van het voorbehoud wordt schriftelijk bevestigd in een brief van de Voorzitter aan de regering. Na dit overleg tussen Kamer en regering kan de Kamer haar bestaande instrumentarium gebruiken om naleving van de gemaakte afspraken af te dwingen. De Kamer behoudt zich nadrukkelijk de mogelijkheid voor van deze handelwijze af te wijken indien de Kamer voor adequate behandeling van een Europees voorstel verlenging van de duur van het voorbehoud noodzakelijk acht. Zij geeft de regering dan schriftelijk te kennen dat het voorbehoud tot een nader te bepalen datum gecontinueerd dient te worden. De commissie treedt vervolgens nader in overleg met de regering. De commissie adviseert de Kamer, wanneer dit nader overleg bevredigend is verlopen, vervolgens binnen vier (vergader)weken dat het voorbehoud kan worden opgeheven. De opheffing van het voorbehoud wordt wederom schriftelijk bevestigd door de Voorzitter.

Informatievoorziening met betrekking tot JBZ-aangelegenheden

Met de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon worden de onderwerpen waarop het instemmingsrecht betrekking heeft drastisch beperkt. De Goedkeuringswet bij het Verdrag van Lissabon handhaaft het instemmingsrecht slechts voor die besluiten op JBZ-terrein waarover de Raad met eenparigheid van stemmen moet beslissen. Dat betreft besluiten gebaseerd op de artikelen 77, derde lid, (vaststellen bepalingen over paspoorten, identiteitskaarten, verblijfsvergunningen e.d.), 87, derde lid, (maatregelen over operationele samenwerking tussen politie, douane en andere wetshandhavingdiensten) en artikel 89 (voorwaarden voor optreden van politieke autoriteiten op het grondgebied van een andere lidstaat) van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie. Ook op het terrein van het grensoverschrijdende familierecht blijft vooralsnog een instemmingsrecht van de beide Kamers gelden (artikel 81, derde lid, Werkingsverdrag). Voor Europese voorstellen op basis van deze artikelen van het Verdrag van Lissabon kan de Eerste Kamer procedure van het instemmingsrecht van de afgelopen jaren gehandhaafd blijven⁵.

⁵ De commissie voor de JBZ-raad legt een advies over het al dan niet verlenen van instemming aan de plenaire vergadering voor. De commissie toetst het voorstel niet alleen inhoudelijk, maar bekijkt ook of aan een reeks formele vereisten is voldaan: zijn de relevante documenten tenminste 15 dagen voor een Raadsvergadering aangeboden en zijn deze documenten openbaar? Als niet aan deze vereisten is voldaan (neergelegd in de moties Jurgens c.s.), adviseert de commissie de Kamer instemming te onthouden op formele gronden.

Aanvullend zal de JBZ-commissie, net als alle commissies van de Eerste Kamer onder de nieuwe Europese werkwijze, Europese voorstellen vanaf de dag van publicatie, in behandeling kunnen nemen.

Wat wel wijzigt met betrekking tot JBZ-werkzaamheden van de Kamer als gevolg van de inwerkingtreding van het genoemde Verdrag, is de manier waarop de Kamer zal worden geïnformeerd over JBZ-aangelegenheden. Bij brief van 13 november 2009 hebben de Minister en de Staatssecretaris van Justitie de Tweede en Eerste Kamer laten weten wat – wat hen betreft – de praktische gevolgen van de inwerkingtreding van het nieuwe verdrag zijn. De JBZ-bewindslieden zullen de beide Kamers door middel van een geannoteerde agenda blijven informeren over bijeenkomsten van de JBZ-Raad. Die geannoteerde agenda zal echter als gevolg van het grotendeels verdwijnen van het instemmingsrecht aanzienlijk afgeslankt worden. Alleen bij ontwerpbesluiten waarop het instemmingsrecht van toepassing is zullen nog de beschikbare Raadsdocumenten worden gevoegd. Voor andere ontwerpbesluiten geldt dat niet langer. Met betrekking tot deze andere besluiten zullen de beschikbare documenten rechtstreeks door de Commissie en de Raad worden aangeboden conform het Protocol betreffende de rol van nationale parlementen, aldus de regering.

De commissie voor Justitie van de Tweede Kamer heeft in een brief van 3 december 2009 aan de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de regering verzocht de bestaande praktijk met betrekking tot de informatievoorziening inzake de JBZ-Raad te continueren, ook na inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon. Daarop is van de kant van deze bewindslieden toegezegd dat de annotaties bij de b-punten gehandhaafd zullen blijven en dat in de aanbiedingsbrief de onderwerpen die bijzondere aandacht verdienen genoemd zullen worden. De regering heeft echter tevens medegedeeld dat de lijst met a-punten verdwijnt en dat – tenzij het instemmingsrecht van toepassing is – geen onderhandelingsdocumenten met betrekking tot de b-punten meer worden meegezonden, aangezien deze door de Europese instellingen beschikbaar moeten worden gesteld. Een en ander zal door de regering nog worden vastgelegd in een brief aan de vaste commissie voor Justitie van de Tweede Kamer.

Tijdens een gesprek op 2 februari 2010 tussen de Minister van Justitie en de voorzitter van de vaste commissie voor de JBZ-Raad van de Eerste Kamer is ook gesproken over de wijzigingen in de manier waarop de Kamer zal worden geïnformeerd over JBZ-aangelegenheden. De minister heeft de verwachting uitgesproken dat de stroom van stukken vanuit Brussel kwalitatief en kwantitatief hetzelfde zal zijn als de oude stroom van stukken vanuit het Ministerie van Justitie. Tevens heeft hij toegezegd dat hij, wanneer dat niet het geval is en de commissie belangrijke informatie over de voortgang in de onderhandelingen dreigt te missen, aanvullend op zal treden.

Additioneel

In de Tweede Kamer zal het parlementair behandelvoorbehoud worden ingeroepen bij de Europese voorstellen die geselecteerd worden uit het jaarlijkse Wetgevings- en Werkprogramma van de Europese Commissie. Aanvullend kan het voorbehoud worden ingeroepen na kennisname van het daadwerkelijke Europese voorstel. Procedureel stelt de

Tweede Kamer dat het overleg met de regering bij voorkeur plaats heeft in de vorm van een algemeen overleg van de betreffende commissie met de verantwoordelijke bewindspersoon. Na de afronding van dit overleg, is de procedure van het parlementair behandelvoorbehoud formeel beëindigd.

De regering heeft aangegeven op korte termijn een brief aan beide Kamers te sturen waarin zijn ingaat op het instrument van het voorbehoud.